

# ✝ Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, februar 1993  
lětnik 43

2

Bože słowo za nas

februar 1993

## Dyrbiš Boha bóle posłuchać dyžli čłowjekow (Jap. sk. 5,29)

Luba wosada, hrono za lěto 1993 wubudzi drje na přeni pohlad lědma zahoritosć. "Posluhać" a "dyrbjeć", to smjerdzi za nuzowanjom a poćisnjenjom. Z tym su džensa lědma hišće přiwisnicy dobyć. Jako najwyše kubło plaći w našim kraju swoboda. Wona njetrjeba hrancy znać. A štož so mjez druhim zadziwany praša, čehodla so wěste wěcy jednorje njezakazaja, dyrbi słyšeć, zo bychy so wone potom illegalnje šřirili. Druhdy tež rěka, zo to k swobodnemu zakładnemu porjady našeho kraja słuša. A tak móžeja namóc a grawoćiwu surowstwa so w telewiziji wusylać. Pornografija a druhi njerjad smě duše džěći, młodostnych a dorosćenych skónćować. Hdy skónćnje zapřimnjemy, zo produkuje so bjezorientaciskosć wjele ludźi na dróze wšědnje w medijskich! Šmjat rěčow w našim času je hrózbny a konfuzny. Mnohe hlósy slubja swobodu a bjezmjezne wokřewjenje, we woprawdžitosći pak ranja dostojnosć čłowjeka a zawjedu k nječłowjeskosći.

Njeje na času, sluchać před pozadkom tajkich wotbočenjow skónćnje na tón hlós, kiž nas woprawdže wuswobodzi a čłowjekej k jeho postajenju jako čłowjek pomhać chce? Měnju hlós Boha, kotryž su ludźo z pračasow přeco zaso jako spomózny a wumóženski hlós słyšeli. Hdžežkuli su ludźo w běhu stawiznow na tutón hlós sluchali, tam je so Boža lubosć w zhromadnym ži-

wjenju tež wopokazala; hdžežkuli pak čłowjekojna tutón hlós sluchać nochcychu abo jón sfalšowachu, tam je husto wulka nuza na cyłe ludy přišla.

Boži hlós chce k žiwjenju, k čłowjeskosći dopomhać. Wón woła nas njeprěstawajcy. Wón nochce w přećiwku k tysac druhim hlósam ničo za sebje, ale wšitko za nas.

Tutón hlós Boži je so w Jezusu z Nacaretha w postawje zjewił. Jasnišo, čisćišo a dospoňišo su čłowjekojno přez Jezusa zhonili, zo měni Bóh z nami ludźimi derje a my so jemu dowěrić móžemy. Štož na jeho słowa slucha a po tutym sluchanju žiwy je, tón twari swój žiwjenski dom na skaću. Hdyž Jezusa morjachu, chcychu, zo by jeho hlós womjelknyl. Tola Bóh njeda sej słowo zakazać. Wón zbudži Jezusa k žiwjenju. A hdyž chcychu pozdžišo Jezusowym přećelam zaso "Boži hlós" zakazać, wotmołwi Pětr zmužity a z dowěru: Dyrbiš Boha bóle posłuchać dyžli čłowjekow. Tute sluchanje a posłuchanje na Bože słowo zaruči žiwjenje. Wjazba na Boha dari swobodu za žiwjenje. W sluchanju na tutón hlós je žiwjenje kruće zakótwjene, orientuje, t.r. wusměrja na dobry přichod.

Přeju nam w lěće 1993 předewšěm, zo my tutón hlós słyšimy a na njón posłuchamy, zo by so skónćnje bjezorientaciskosć minyla.

Ze wšěmi dobrymi přecemi

Waš Pappai  
superintendent



● Cyrkej w Barće

## Kak derje, zo je njedžela!

### Třeća kazeń

W nowembru zańdženeho lěta je tež Sakska zakon za swjate dny wobzamknyla. Tam rěka (§ 4, wotrězkaj 1 a 2): "Njedzele a zakonske swjate dny su jako dny džěloweho měra a dušineho pozběhnjenja wotpowědnje přemysłowym a džěłoprawnikskim předpisam kaž tež postajenjam tutoho zakona škitane. Na njedzelach a na zakonskich swjatych dnjach su zjawnje spoznajomne džěla a druge skutki, kiž móhli pokoj tutoho dnja mylić, zakazane, dalokož njeje přez zakon ničo druge postajene." Nuzne džěla, na př. w chorownjach a we wobchadze, smědža so wězo wukonjeć.

"Čehodla tutón zakon? Smy tola w swobodnym kraju žiwi. Čehodla někomu zadžěwać, kiž chce njedzela džělać?" móhl něchtó zapřećiwiti. Na tutym městnje je wažne sej wjasnić, što woznamjenja za kóždeho wosobinsce a za našu towaršnosć njedžela. Při tym pomhać móhla nam třeća kazeń. Wobšěrnje wobjednawa so wona we woběmaj wersijomaj Džesac kaznjow. Tak rěka pola 2. Mojz.

20, 8-11: "Spomń na sabat, zo by jón swjećił. Šěsć dnjow dyrbiš ty džělać a wšitke twoje džělo sćinić, ale tón sedmy dzeń je sabat toho Knjeza, twojeho Boha, na kotrymž njedyrbiš žane džělo džělać, ani ty ani twój syn ani twoja džowka ani twój wotročk ani twoja služowna ani twój skót ani twój cuzownik, kotryž w twójim měsće je. Přetož za šěsć dnjow je Knjz njebo a zemju stworił a morjo a wšitko, štož we nim je, a wotpočowaše sedmy dzeń. Tohodla požohnowa Knjz sabatny dzeń a swjećeše jón."

W dwěmaj nastupanjomaj wobswětli tuta kazeń sabat, kiž džě je korjeń k řescanskeje njedzele, a pokazuje na wuznam njedzele. Sprěnja: K swjećenju słyšeja někotři. "Ani twój syn ani twoja džowka..." Što pomha mi swobodna njedžela, hdyž dyrbi mój muž džělać? Abo hdyž mój susod - wězo nic bjez hary - swoje domske twari? Njendže jenož wo wonkowne mylenja. Dže wo to, měř namakać. To pak njemóžemy sami, k tomu trjebamy wotpowědnju wokolinu.

Rady dopominam so na sabbat, kotryž při přebywanju w Jerusalemjce dožiwich: Kak přijomnje běše, zo žane awto njejědžeše. A zo běchu wšitcy swjedzenske zdrasćeni, spěchowše woprawdže "dušine pozběhnjenje". Wot Židow možemy wuknyć njedzela swječić. Ju z druhimi hromadže swječić. Zduha: Njedzela je wot Boha. Bóh sam je sedmy dzeń, potym zo bě swět stworil, wotpočował. Bóh njeje njesprócnjwy. Bóh popřewa sej měr. A my činimy derje, so po nim měc. Přestawku zapožič w běhu dnja. Wodychnyć. K sebi

samym so namakać.

Što može nam při tym pomhać? Čišina, Boža služba, jónu něšto bjez wotpohlada činić: so wuchodźować, z džěcimi sej něšto předewzać, sej hrajkać. Za mnohich z našich rowjenkow je so wuznam njedzela zhubil. Wyše zwostałojstaj wostuda a telewizija. K nadawkam nas křesćanow słuša tohodla, swojim sobučłowjekam ze swojim žiwjenjom wuswětlić: Kak derje, zo njedzela je. Chwile za sebej měc, chwile za druhého. Chwile za Boha měc.

Carola Ancot

## Zhromadny wječor w Jerusalemjce

Cylički dzeń přebywachmy na najrjeńšich městnach israelskeje zemje.

Napjelnjeni z dožiwenjemi so podachmy do hotelu. Běše 9.11. - před lětdzesatkami noc najgrawoćiwišeho hawtowanja esesakow w Němskej. Nam so poskići po wječeri zetkanje ze sobudžětaćerku ewangelskeje cyrkwe a film, wěnowany woporam Židow. Žona bě zadžěwana, a tuž "zaskoči" za nju probst. My pak so běchmy komdžili, dokelž so w hotelu njebě wšo po našich přěcach wotměło. Tuž bě tež wony knjez so runje k wječeri podať, so hižo njenadžijo, zo hišće přińdzemy. Zesydachmy so na w rynekach stejace stólcy ze wšěmi swojimi wěcami, kiž mějachmy kóždzički dzeń sobu w busu. Jenož kófry běchu wostali w hotelu. Najradšo wšak bychmy sej tróšku zdrěmnyli, kaž w přirunanju tehdy te knježny.

Mjelčo zastupi dostojny knjez. Nas wutrobnje postrowjejo a so zamoťwejo prosy, zo bychmy so tola w kruhu zesydali. Předstaji so jako probst Karl... z Němskeje. Powěda nam něšto wo nadawkach a winowatosćach w swojim džěle w Jerusalemskej wosadze a ewangelskeje cyrkwi, wo stawiznach, kak na př. Kaiserwerthske sotry ze snadnymi srědkami tam založichu dom za wukublanje młodych holcow a wšelake wjac. Ze zajimom a napjatosću scěhowachmy wuwjedzenja. A nětko nas, so posměwknjwyši, prosy so jeho prašeć, što by nas hišće zajimowało. Wšelake so naši wosadni prašachu, a tuž sej tež ja zwěrich prašenje: Kajke su mjezsobne zwiski a styki z druhimi cyrkwjemi, kaž na př. z Ochranowom, ze Swobodnej cyrkwy, z metodistami a druhimi. Jeho wočce so zabłyknjetej a tak lubje wotmołwi: "Zhromadne džěto w ekumenje je jara dobre, spomóžne", a powědaše někotre přikłady, kak so křesćenjo tam "doma" čuja. Zhromadnje wuradžuja wo wšelakich problemach a so we wěrje mjez sobu posylnjuja. "Jenož" - a nětko potulnje tróšku schili hłowu a wočce zrudnje hladaštej. "Jenož ze

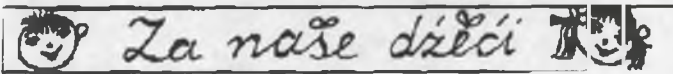
stron katolskeje cyrkwe so wše naše prócowanja a namjety wotpokazuja."

Nam w tutej hodzince njebě wědome, što tutón njekomplikowany, wosobny a tola tajki nimoměry luby a přěcelny čłowjek je, kiž so z nami zwjetša njestudowanymi, jednorymi lužiskimi wosadnymi rozmołweše.

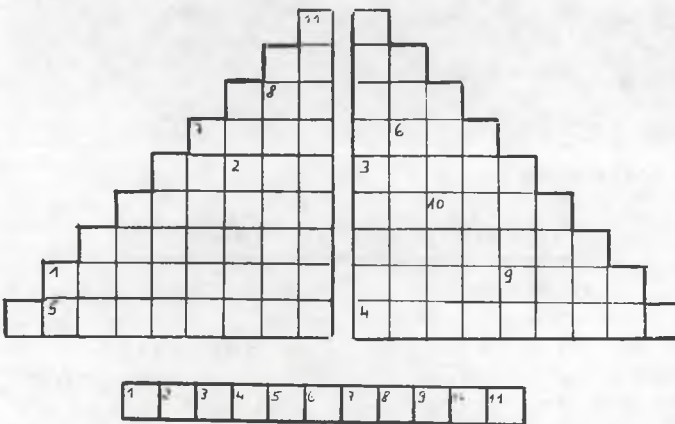
Podachmy so poschod wyše, hdžež bě za nas něšto k picu přihotowane. Młodostni tam hižo běchu, zwjetša studenća abo wolontarajo. Jedyn z nich so za Budyškim fararjom prašeše, kiž je jara angažowany při demonstracijach do přewrótka był. Film, kiž smy widželi, jednaše wo holcy, kotraž bě kacet přežiwiła, ale tež wo přemyslowanjach, kak bě možno, zo su w němskej ciwilizowanej towaršnosći móhli Židam tajke něšto hrózbne, wohidne načinić. Jedyn israelski přěcel mi něšto dnjow pozdžišo rjekny: "Wjace hać džesać lět su Němcy Němcam mozy płokali a hidu naškarali."

Myslach na swojeju njeboh staršuju, kak zmužiče a chroble staj byłoj. Naš nan je po žałosťnej nocy lěta 1938 šoť w měsće na Bohatej do židowskeho wobchoda a je šalki kupil, "za feňki", kaž praješe. Ale bu fotografowany a po tym na hamt skazany, čehodla je do wobchoda šoť. Naša mać bě w léče 1942 samodruhu Pólku do našeho domčka wzała, zo njeby trjebała we Wojerecach poro-dźi. Mějachmy tehdy hišće serbsku babu (četa Emma jej rjeknychmy), ale wona prošeše, zo dyrbi lékař přińc. Tutón pak k jednej wukrajnicy njechaše přińc. Naša mać jeho na lékařsku winowatosć skedźbni, a tuž wón wotmołwi, zo změje so scěwki za nju. Wuwědomi so mi to hake prawje w Jerusalemjce, kak staj wobaj byłoj žiwaj pod heslom: "Dyrbimy Boha bóle posłuchać dyžli čłowjekow."

Do wutroby trjeheni a hnući so podachmy na dompuć, a to přez nocny Jerusale, wobswětleny, žiwy, wobkuzłowacy. Zosmědžachmy politiske hłowne město Israela w nocy tež raz hinak dožiwić, na tutym



Schody horje, schody dele a ty namakaš słowo za natožk, kotryž so w tutym času wosebje w Delnjej Lužicy pěstuje



### Schody horje

to maja wšitke džěci rady město w Delnjej Lužicy mjeno hory we lužiskim hornim kraju sydlišćo Serbow w Americ (Texasu) wjes w juhu Budyškeho wokrjesa je mokre, wšědnje trjebamy hólče předmjeno předložka 7. pismik serbskeho alfabet

### Schody dele

posledni pismik serbskeho alfabet předložka wjele štomow serbski spisowacel mać Jezusa basnik spěwa "Zady našej pjecy" kralowna instrumentow to swjećimy jenož hać do 23. tutoho měsaca ewangelski postrow

Wutrobnje přeprašujemy na serbski wječor pónđzela, 8. februara 1993 w 19.30 hodž. na Michałskej farje w Budyšinje. Trudla Malinkowa budže ze swětłowobrazami wo swojim přebywanju pola tatarskich Serbow rozprawjeć. Wšitcy su lubje witani.

wječoru hišcu njewědzachmy. Naša skupina bě so džěliła, a přewodnik za nas bě młody ewangelski Serb, kiž nas wěsće přez kućiki, haski, wrota a dróhi hač k našemu hotelej dowjedže. Dowolu sej na tutym městnje so jemu za to z wutroby džakowac.

Na druhu dzeń naš wjednik - iraelski ewang.-luth. promovowany teologa - nam spyta rozjasnić, što probst (druhi titul njeje so hišće namakał) za nas

woznamjenja. Zo tutón probst Karla njeje jenož zastupjer ewangelskeje cyrkwe w Jerusalemj, ale zo je z dobom zapóslanc, zo ma wšelake funkcie, skrótko - bychmy-li měli bamža, by probst w Jerusalemj stał (abo sedžał) schodžen k wyše.

Tu zaso doma we Łužicy přeco hišće njezapřimnu, zo bě so runje nam tajka česć spožčiła, a wobžaruju, zo njebě wjace ew. Serbow z nami. **Ha.Ha.-Ta.**

### Hans a Sophie Scholl (1918-1943 a 1921-1943)

Sophie a Hans Scholl wotrošćešaj ze swojey sotru Ingu a ze swojim bratom Wernerom w Ulmje nad Dunajom. Wěsty čas přisłušešaj wonaj hitlerskej młodžinje, tola bórže započesaj na duchu tutoho hibanja dwělować. Hans přizamkny so pozdžiš Jungenschafce, swobodnemu młodžinskemu hibanju. Jako nacionalsocialisća tutu Jungenschaft přescěhowachu, přińdže tež Hans na krótki čas do jastwa.

Wl. 1939 wudyri 2. swětowa wojna. Hans bě runje započal w Mnichowje medicinu studowac. Jako sanitetar wobdžěli so na wojnje přečiwo Francoskej. Po jeho nawróce bu jemu džerń a jasnišo, zo wjedžeše knježerstwo zlóstnikow Němsku do njezboža. Wón slyšeše wo koncentraciskich lěhwach, wo přescěhowanju Židow a wo morjenju duchachorych.

Hans namaka dobrych přecelow, kotřiž myslachu wo Hitleru runje tak kaž wón. Prjedy hač budže přepozdže, chychu woni svojich sobustudentow a sobustacanjow z lětakami pobudzić.

Wl. 1942 přińdže tež Sophie do Mnichowa, filozofiju a biologiju studowac. Wona přizamkny so małej spjecowanskej skupinje, kiž so Běta róża mjenowaše. Z pomocu rozmnoženkeho aparata zhotowjachu studenća skradžu a w smjertnym straše tysacy lětakow, z kotrymiž namotwjachu k pasiwnemu spjecowanju a k sabotazi. Tež w druhich wulkich městach založowachu spjecowanske skupiny. W tutym času zwažliwosće a stracha bu Chrystus za njeju "tón dziwny, wulki bratr, kiž bě stajnje přitomny, hišće bliši hač smjerc".

Dnja 18. februara 1943 zaja Tajna statna policija Hansa a Sophie Scholl, po tym zo běšaj wonaj rano zahe w uniwersicie lětaki wupožitoj. Hromadže z jeju přecelom Christophom Probstom zasudžišaj so wonaj w pospěšenym procesu k smjercu a wotprawišaj so hižo štyri dny po jeju zajecu, dnja 22.2.1943.

Wonaj džěšaj do smjerce z wěstoscu, zo běšaj prawje jednaťoj. Wonaj wěrješaj kruće, zo běšaj po puću k Bohej.

husto wotmołwić: Dopokazy za eksistencu Boha, na kotrymž so dwělować njehodži a kotrehož ma každy připóznac, njejsu.

Ale wšitko so njehodži wědomostnje dopokazać, a z rozumom samym so njeda wšitko zapřimnyć. Příklady za to su lubosć, dowěra, začuća a wšelake dožiwjenja. Tusoz rozumom wšitko zapřimnyć njeda, a dopokaza za to njeje.

Podobnje je to z Bohom. "Boha móžeš z rozumom pytać, ale namakać móžeš jeho jenož z wutrobu", je jónu něchtó

prijil. Sym přeswědčeny zo potom, hdyž zo Bohu dowěrimy, tež spóznajemy, zo je nam blisko. Tohodla móžu jenož každemu radzić, so jemu dowěrić; to rěka, spytać z Bohom žiwy być, a to tež potom, hdyž nimamy garantiju za eksistencu Boha. Měnju, zo tak Božu přitomnosť nazhonimy.

Nětko pak skoro slyšu, kak něchtó z čitarjow praji: To sym tola činił. Sym so Bohu dowěrił. Sym jeho wo pomoc prosyl - ale wón mje wustylal njeje. Na to ja praju: Tež hdyž móžemy so Bohu dowěrić a jeho prosyc a hdyž Swjate pismo nam praji, zo Bóh nas lubuje: Bóh wostanje najwyši. Wón je naš Knjez, kotremuž mamy sluzić - a nic naš sluzownik. A tola směmy so jemu dowěrić. Móžemy z tym ličić, zo Bóh to najlěpše za nas chce, tež hdyž po našim měnjenju tomu tak njeje. Džěcatko sebi tež druhdy myslu, zo wě, što je za nje najlěpše. Staršej pak, kotrajž mataj wjetši přehlad a wjace spóznaca, wšitke přeča džěsca njespjelnitaj. Wonaj lěpje wěšaj, što je

to prawe. Hač to tež mjez nami a Bohom podobnje njeje?

Tak chcemy so Bohu dowěrić tež potom, hdyž nimamy dopokaza za eksistencu Boha. Haj, samo potom, hdyž naše přeča njedopjelni. Chcemy so jemu dowěrić a potom pytnjemy, zo wón tola pomha.

Štož čini Bóh, wšo dobre je, wón však ma hnadnu wolu. Kaž moje wěcy započnje, tak do wšeho ja zwolu.

Wón mój Bóh je, kiž w nuzy mje wě zdžeržec w každym kraju; wšo do joh mocy staju.

Štož čini Bóh, wšo dobre je, ja při tym zechcu wostać.

A dyrby-li we hubjenstwie křiž, smjerc a žalosć dóstać, mój Bóh Knjez chce sam zdžeržec mje,

za Wótca jeho znaju, wšo do joh ruki staju.

(Spěwarske 700,1+6)

A w lisce japoštoła Pawoła na Romskich rěka: "My wěmy, zo tym, kiž Boha lubuja, wšitke wěcy k lěpšemu sluzja, kotřiž su po postajenju powołani.

S. Albert

### Příklady pohnjenja

Ma ewangelska cyrkew swjatech? Tak so jenož ja njeprašam, ale wěsće tež mnozy družu křescenjo a nje křescenjo. Na to wotmołwi poprawom hižo jasne naša Serbska protyka, hdyž podawa w kalendariju za každy dzeń nimo ewangelskeho swjateho tež katolskeho. Druhdy su mjena abo swjate dny samsne, husto pak so rozeznawaja.

Wězo njehraja swjeci w ewangelskej cyrkwi tu rólu kaž w katolskej. Woni su za nas příklady za krute křescanske, bohabojazne

žiwjenje a nic posrednicy mjez Bohom a nami. A při wšem zda so mi, zo woni džens přemalo do zjawnosće cyrkwe stupja, zo so nam jako příklady přemalo před woči stajaja.

Přičiny za to budžeja wěsće najwšelakoriše, ale njezaleži to sobu na tym, zo su so nam runje w našim lěstotku přewjele wopacnych profetow jako příklady wot swětnych ideologow wuchwalowali? Před tutymi bych chcyła warnowac tež a runje w přichodže.

Naši swjeci pak wostanu a su třebni. Přetož prawe příklady pohnjenja. **Kata Malinkowa**

### Přispomjenčko

Za někotrych njewěrjacych je prašenje wažne, kak móžemy Boha spóznac. W džensnišim času, hdyž matej wědomosć a slědženje po zjawach našeho swěta a žiwjenje wulki wuznam a so čłowjeski rozum jako to najwyše wuchwaluje, wobhladuje so husto jenož to jako prawe, štož móže so z rozumom dopokazać. Tak nastanje potom z prašenja wo spóznacu Boha prašenje po dopokazu Boha. Na tajke prašenje dyrbi křescan



● Cyrkej w Barće

## Dotalne wuslédki wo zhromadnym Wótčenašu katolskich a ewangelskich Serbow

Přeco potom, hdyž so ewangelscy a katolscy Serbja zhromadnje Wótčenaš modla, dón-dže k tomu, zo so z wobaju stronow bolostnje začuwa dželenje našeju wuznačow. Je to dla rozdžělneho teksta teje modlitwy, kotryž je Jezus svojich wučomnikow wučil.

Předsyda Towarstwa Cyrila a Metoda z.t., Radworski farar Clemens Hrjehor, namjetowaše po Domowinskim zetkanju 1991 w Radworju, wudžělanje zhromadneho hornjoserbskeho teksta. Trójce su so ewangelscy a katolscy duchowni na to zetkali, zo bychu wo tutym předewzaču wuradžowali. Chcemoj w scěhowacym předstajic wuchadziščo našich jednanjow a dotalny wuslédki, nic pak stawizny tutych jednanjow, na př., hdy je što kotrej wersiji přiřłosował abo ju wotpokazał.

### Předstawizna

W léce 1950 mějachu ewangelscy a katolscy Serbja nimale samsny Wótčenaš. Jenički wjetši rozdžěl běše tón, zo wužiwachu katolscy formu "swjatosćene budź twoje mjeno", mjeztym zo rěkaše na ewangelskim boku "swjećene budź twoje mjeno". Tamne mjeńše rozdžěle tu njetrjebamy naspomnić.

W pjećdesatych lětach so katolski Wótčenaš dosć wobšěrnje po namjetach Michała Nawki wobdžěla, mjeztym zo přiwwa so do nowych ewangelskich spěwarskich jenož skromnje změnjeny dotalny tekst. Nowy Wótčenaš zbudži w katolskich wosadach wšelaki njeměr, na kotryž so duchowni a wosady jenož njerady dopominaja.

K přiřunanju podamy wobaj tekstaj:

### Džensniši ewangelski tekst

Wótče naš, kiž sy w njebiesach, swjećene budź twoje mjeno, přiřdź k nam twoje kralstwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak na zemi, naš wšědny chléb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, kaž my wodawamy našim winikam, a njewjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot zležo. Přetož twoje je kralstwo a móc a česć hač do wěčnosti. Hamjen.

### Džensniši katolski tekst

Wótče naš, kiž sy w njebiesach, swjeć to twoje mjeno, přiřdź twoje kralstwo, stań so twoja wola, kaž na njebju tak na zemi, wšědny chléb naš daj nam džens, wodaj nam naše winy, jako my tež wodawamy svojim winikam, a njewjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot zležo. Přetož twoje je kralstwo a móc a slawa na wěki. Amen.

### Wuslédki dotalnych jednanjow

Při dotalnych jednanjach dopće so přezjednosć w scěhowacych prašenjach:

1. Ewangelscy wuwostajaja w druhej próstwyje słowje "k nam", dokelž so wonej w grjekskej prateksće njenamakatej: "přiřdź twoje kralstwo".

2. Ewangelscy změnja słowosléd w třećej próstwyje na dotalny katolski: "stań so twoja wola", dokelž tež w prateksće so přenje tři próstwy z werbom započinjaja. Wobmyslenja přećiwo tutomu namjetej drje wobsteja, dokelž wuzběhuje dotalna ewangelska warianta ("twoja wola so stań") to, zo ma so *Boža wola* stać.

3. Katolscy přiwwaja słowo "tež" do třećeje próstwy: "kaž na njebju tak tež na zemi", dokelž wotpowěduje to pratekstej.

4. Ewangelscy přiřdu na formu "džens" w štwórtjej próstwyje: "daj nam džens".

5. Katolscy přiwozmu z ewangelskeje warianty spočatk pjateje próstwy, dokelž wotpowěduje to pratekstej. Z tym so zadžěwa dvojemu "a", štož woloži rěčenje: "daj nam džens a wodaj nam naše winy".

6., 7. a 8. Ewangelscy změnja swoje "kaž my wodawamy našim winikam" wotpowědnje katolskemu tekstej na "jako my tež wodawamy svojim winikam". Wopodstatnjenja su wšelake: Słowo "jako" ma na tymle městnje tež tradiciju pola ewangelskich, dokelž je so "jako" w starym ewangelskim teksće wužiwało, "tež" so namaka w grjekskej prateksće, "svojim" je bole serbske dyžli "našim".

9. Katolscy a ewangelscy wuměnja zakončenu na "Přetož

twoje je kralstwo a móc a krasnosć", dokelž to bole wotpowěduje grjekskej "doksá" hač ewangelske "česć" abo katolske "slawa". W njebiesach nas wočakuje Boža krasnosć.

10. Ewangelscy spušača zakončenu słowa "hač".

11. Katolscy narunaja swoje dotalne "na wěki" přez "do wěčnosti", dokelž su "wěki" jako wuraz wěčnosti pola ewangelskich docyła njeznate, mjeztym zo so pola katolskich wuraz "wěčnost" derje rozumi. Rěkało by potajkim: "Přetož twoje je kralstwo a móc a krasnosć do wěčnosti".

12. Ewangelscy spušača formu "Hamjen", kotraž drje wotpowěduje serbskemu rěčnemu začuwaju (přiřunaj Anna a Hana), tola njewotpowěduje šerokoj přezjednosći w ekumenje při wužiwanju "Amen" jako zakončenu modlitwowu.

Njepřezjednosć wobsteji hišće w dwěmaj prašenjomaj. Dojednane hišće njeje, hač ma so prajic "swjećene budź twoje mjeno" abo "swjeć so twoje mjeno". Rěčespytnicy praja, zo stej wobě formje prawej. Jedyn posudk z rěčespytnje stony podpěraše ewangelsku formu, dokelž tuta wuzamkuje možny refleksiwny wuznam katolskeje formy (němsce: "dein Name heilige sich"), mjeztym zo ewangelska forma jasnje apeluje na aktiwitu křesćana při swjećanju Božeho mjena.

Wotewrjene je prašenje słowoslěda tež w štwórtjej próstwyje: "Naš wšědny chléb" abo "wšědny chléb naš". Ewangelscy powołuja so na zwučeny słowosléd we wšědnej rěči. Katolska forma je basniska serbsčina.

### Zjimanje

Po dotalnych jednanjach by móhl ekumeniski hornjoserbski Wótčenaš scěhowacu formu měć: Wótče naš, kiž sy w njebiesach, (swjećene budź) (swjeć so) twoje mjeno, přiřdź twoje kralstwo, stań so twoja wola kaž na njebju tak tež na zemi, (naš wšědny chléb) (wšědny chléb naš) daj nam džens a wodaj nam naše winy, jako my tež wodawamy svojim winikam,

a njewjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot zležo.

Přetož twoje je kralstwo a móc a krasnosć do wěčnosti.

Amen.

Ewangelscy bychu z tym přiřłosowali džewjeć změnjam, katolscy štyrjom. Dokelž potrjechi jedna změna wobě stronje, wobsteji potajkim dotal jednotna w 12 dypkach. Dwě prašení stej hišće wotewrjenej.

### Wuhlud

Najwažniše prašenje je, hač ma so dale jednać abo hač njech radšo každa strona wostanje při swojej dotalnej wersiji. Či, kotřiž so poslednjemu přiřileja, pokazuja na wulki wuznam zwučenosće při modlenju a na to, zo móže změna zwučeneho teksta njeměr do wosadow přinjesć. Či, kotřiž so zasadžuja za jednotny Wótčenaš, pokažuja na praktisku potrebu, ale tež na duchowny wuznam jenasćosće najwažnišeje modlitwy křesćanstwa.

Hišće njeje ničo wobzamknjene. Ale je derje, hdyž wosadni wědza, kajki je tuchwilny staw. A njech so woni tež słowa jimaja. Njetrjebamy nadrobnosće w nowinach diskutować. Konkretnje namjety njech so posrědkuja pak serbskemu superintendentej abo předsydyze towarstwa Cyrila a Metoda z.t. Nam dže wo zasadne prašenje: Što mysla wosadni wo cyłym předewzaču?

Dalše posedzenje serbskich duchownych k tutej temje je planowane w meji.

Jan Malink

w mjenje konwenta serbskich ewangelskich duchownych

Clemens Hrjehor

předsyda Towarstwa

Cyrila a Metoda z.t.



## Łužiscy jeći we Wrocławju

Wojnska drama Serbow w času rozestajenjow z nacional-socialistami běše jara podobna na situaciju Hornjošlezičanow pólskeho pochada. Tak kaž woni dyrbyjachu w němskim wojsku sluzić a za cyle cuzu wěc wojować. Džěl z nich de-zertowaše, schowa so abo přestupi do zwjazkowych wotdželow. Dospołnje njeznaty fakt w stawiznach ilegalneje Pólskeje je podžěl Serbow w Krajowej armiji, z kotrychž je jenož jedyn dospołnišo wopisany, a wosebje jich přitoměnosć we wotdžělach 10. połka ulanow a 12. połka infanteristow pod nawodom kpt. "Duba" w Białostockim kraju. W běhu słowakskeho zběžka přestupi wulka skupina Serbow z němskeho wojska do wojowanjow na stronje Słowakow, kotřiž zhubichu wšitcy bjez wuwzaća a bjez mjena žiwjenje. Kóždy pak njemóžeše tošćinić, přetož njeměješe k tomu składnosć. Tohodla přindžechu tež wjele Serbow do lěhwow za jatych. Pólskastrona zhromadzi jich w Jaworznje a w Bytomju a pólša jich na džělo do wuhlowych podkoptkow.

Sylne hibanje za Serbow w Pólskej zajimowaše so spěšnje za wosud jatych serbskeho pochada, dokelž zrozumi jich wosebite položenje. Wot kónca wojny započachu wo jich spěšne pušćenje wustupować, zo by so serbskej naležnosći pomhało - narodnemu a statnemu wozrodženju. K zaslužbnym na tutym polu slušešaj Gwido Wrzosiński, lektor serbsčiny na Wrocławskej uniwersiće 1945 do 1948, a inž. Ziemiański. Prócowanja přecelow Łužicy běchu tak daleko pozitiwne, zo móžeše w połojcy l. 1946 pólske nowinarstwo informować wo pušćenju tutych jatych. Skupina 42 Serbow pólša so na wočerstwjenje do Wrocławja, hdžež zaměstnichu so w ewangelskej chorowni "Bethseda".

Mjeno "Bethseda" dawa so rady ewangelskim chorowniskim objektam. Čehodla? Wujasnjenje namaka so w ewangeliu swj. Jana. Tam wopisuje wón Jezusowy wopyt při haće Bethseda, hdžež wustrowi 38 lět choreho muža jenož tohodla, zo wěrješe słowu: **Stań, wzmi**

**swoje poslešćo a chodź!** To bě tež přičina přesčěhowanja Jezusa, dokelž běše to na sabaće činił, na swjatym dnju, hdžyž běše to po Starym zakonju zakazane. Tutón podawk wobkruci tež swj. Lukaš. Slědzerjo swjateho pisma lamachu sej dolho hłowu wo podawku při wonym haće, tola wutrajne archeologiske slědženja njepotwjerdzachu jenož prawdžepodobnosć ewangelistow, ale tež wopisanje a funkciju Bethsedy. Wona namaka so njedaloko Stefanowych wrotow, wuchoda ke Gethsemane. Najskeje běše to termalne žórlo, kotrež bu druhy přez přiliw púnow a rozpušćiznow zesylnjene. Bjez dwěla lěkowaše to, a Židza wužiwaču žórlo za lěkowanke zaměry. Wěrjachu, zo jandžel tutón přiliw wuskutkuje, kiž ma jenož na spočatku hojensku móc. Štož přeni do wody přindže, budže wustrowjeny. A dokelž njeměješe chory nikoho na pomoc, čakaše lěta podarmo na swoju šansu. Jezus ju jemu da.

Bethseda bě dwójny wobmurrjowany basenk a ze štyrjomi arkadami wobtwarjeny. W pjatej ležachu chori. Tute městno tež Romscy wužiwaču. Po zničenju Jerusalema so Bethseda zasypa a bu wobnowjena w l. 1866 při restawraciji cyrkwe swj. Hany. Hakle w l. 1958 bu dospołny napohlad Bethsedy rekonstruowany, kotryž lěto pozdžišo potwjerdzi sławny tekst z Quram.

Wróćmy pak so Serbam. Wo nich je jenož telko znate, zo běstaj mjez nimi dwaj Delnjoserbaj. Chorownja sama, kiž bu bórže zestatnjena, nadeńdže so na Direkcijskej hasy (do l. 1945 Gustaw-Freytag-Str.) napřečo ewangelskej Salvatorskej cyrkwi. Wona bu w času wojny zdžěla zničena a wužiwaše so do l. 1974. Džensa je na tutym městnje moderne awtobusowe dwórnišćo.

Nastanu prašenja: Što běchu tući Serbja? Kajke běše jich přebywanje we Wrocławju? Što dožiwichu w času jatby? Kajke běchu kontakty z Polakami? Džens dyrbimy stawizny dospołnje hinak pisac, a je wjele bělych blakow tež w pólsko-serbskej problematice. Dokumenty pobrachuja, wjele

swědkow njejsu hižo žiwi abo su stari. Nanajspěšnišo měli so tute podawki zdokumentować. Što móhł pomhać? Što znaje tutych Serbow? Što wě něšto wo tutej naležnosći? Awtor by

za wšitke informacije a za pomoc při dodacu wotpowědnych žórłow abo materialow džakowny był.

Krzysztof R. Mazurski

## Putnikowanje do Israela



Moja žena a ja zhonichmoj wo planowanym putnikowanju katolskich Serbow do Israela a prošachmoj, jako ewangelskaj sobu jěc směć. Wot 15. do 22. oktobra 1992 bě termin, kotryž móžachmoj na próstwu kn. fararja Wornarja potom wužiwać.

Nětk njeje putnikowanje wšědny turizm. Wot rańšich a wječornych modltiwow sahaše přeprošenje k wjacorym kemšam, do kotrychž so třo přitoměni duchowni džělachu. Mój ewangelskaj wobdžělichmoj so na wšitkich a mějachmoj někotryčkuli dobytk. Za to wobdžěli so wjace hač 50 katolskich Serbow na ekumeniskich słownych kemšach, na kotrychž smědzach w delnjoserbsčinje předować a dobroprosyć.

Poslednje sta so při zapadnych zwisach Wolijoweje hory w katolskej kapałce "Dominus flevit" (Knjez plakaše). Zwotkel tute džiwne mjeno? Tu, zwotkel maš hišće džens krasny pohlad na swjate město, steješe tehdom Jezus a plakaše na Jerusalem:

"A jako so Jezus přibliži, widžeše město a plakaše na njo a džeše: Hdy by tež ty w tutym času poznało, što so k twójemu

měrej hodi, ale to je nětk před twójimaj wočomaj potajene. Přetož čas přindže na tebe, a twoji njepräčeljo wobdadza tebe z nasypom a woblehnuće a budza tebe ze wšěch stron tyšić a zrunaja zemi tebe a twoje džěci, kiž we tebi budza, a njewostaja w tebi kamjen na kamjenju, tohodla, zo njejsy spóznało prawy čas swjeho dompytanja (Luk. 19,41-44).

Bjez džiwa, zo bu tuta kapałka, postajena w l. 1955, we formje sylzy natwarjena. Jako putnikowo běchmy na tutym historiskim městnje jara hnući a jimani.

Tuta epizoda njebě jenička na našej jězbje po Israelu, kiž žadašej sej dobru wědu Stareho a Noweho zakonja. Znajmjeńša tydžěn, lěpje pak 14 dnjow trjebaš, zo móhł mnohorakosć biblisko-historiskich pomjatnišćow zeznać.

Jedyn facit tutoho našeho putnikowanja bě, zo so přeni raz w stawiznach scyła před jednej wosadu w swjatym měsće katolske kemše w serbsčinje swjećachu a zo bě přeni raz Bože słowo a modlitwa při Wolijowej horje w delnjoserbsčinje slyšeć. N.

**Wutrobne přeprošenje na Serbski kubtanski džěń pónđzělu, 15. februara 1993 w Budyšinje na Hornčerskej. Započatk: w 9.30 hodź. kónč: wokoło 15.30 hodź.**

Trudla Malinkowa

## Cyrkej Serbow w Texasu

W přenjej polojcy zańdženého lětstotka rozšěri so w pruskej Hornjej Łužicy "staro-lutherske" hibanje. Jeho přiwi-snicy sospjećowachu, přistupić statnej uněrowanej cyrkwi w Pruskej. Chcychu wostać swoji, tohodla sej załožichu samostatnej wosadže w Klětnom a Wukrančicach a powołachu Kotečanskeho fararja Kiliana jako swojeho duchowneho. Kiliano-wi staro-lutherscy wosadni bydlachu rozborjeni po nimale wšěch kónčinach pruskeje serbskeje Łužicy, wot saskich mjezow hač do Lubnjowa. Dokelž běchu w swojich wsach

zwjetša w mjeńšinje, nastawachu wšelke zražki z tamnymi křesćanami. Tež Kilian měješe so stajnje rozestajeć z duchownymi a z wyšnosťmi. Samo ze swojim přećelom fararjom Handrijom Zejlerjom we Łazu so wón malićkosće dla rozkora.

Jako w léce 1854 nimale 600 Serbow pod Wukrančanskim fararjom Janom Kilianom do Texasa wučahny a sej tam swoje nowe sydlišće "Serbin" załoži, wodžeštej jich hłownje dvě přičinje: Nadžijachu so na lěpše žiwjenje a na nabožnu swobodu w "nowym swěće".

### ST. PAUL LUTHERAN CHURCH of Serbin

Mother Church of Missouri Synod in Texas

● Serbiska cyrkej Swjateho Pawoła wuzběhuje so stajnje jako maćerna cyrkej Missouri-synody w Texasu

### Missouri-synoda

Bórce po zasydlenju w Texasu rozhladowaše so Kilian za cyrkwinskej skupinu, kotrež mohl so přizamknyc. Jeho nahladam najbóle wotpowědowaše Missouri-synoda, kotraž měješe swoje sydło w dalokim Sant Louis při rěce Missouri. Tutu ewangelsku cyrkej běchu załožili wupućowarjo ze Sakskeje. Jeje wjednika Walthera znaješe Kilian wo-

sobinsce ze studijných lět w Lipsku. 1855 přistupi Kilian Missouri-synodže a něšto lět pozdžišo dowjedže tež swoju wosadu do njeje.

Serbin bě přenja wosada w Texasu, kotraž Missouri-synodže přistupi. Jako ludžo ze Serbina we wokolinje nowe wjeski a wosady załožichu, přistupichu tež wone Missouri-synodže.

### Žiwe serbske stawizny

Džensniša Missouri-synoda njeje na swojich załožitelow zabyła. We wšěch stawizniskich knihach a pojednanjach wuzběhuje so Serbin jako maćerna cyrkej Missouri-synody w Texasu. K tomu podawa so stajnje tež dlěše abo krótše wopisanje serbskeho wupućowanja a zasydlenja.

We wysokej šuli Missouri-synody "Concordia College" w texaskej stolicy Austin rěka hłowne twarjenje "Kilian-Hall". Wopomnjenska tafla

spomina na Jana Kiliana. W parku steji na betonowym fundamenće zwón, kotryž su sebi Serbja krótce do swojeho wupućowanja 1854 w Małym Wjelkowje leć dali a sej sobu přez Atlantik přewjezli. Tež tu so z taflu dopomina na Serbow. Z tym je cyrkej rozsudnje k tomu přinošowała, zo wobydlerjo Serbina a wokoliny sej džensa hišće swojeho serbskeho pochada wědomi su. Bjez wliwa cyrkwe bychu so za Němcow měli.

### Serbja a jich cyrkej džensa

Potomnicy Serbow w Texasu a Missouri-synoda, to so njeda wot so dželić. Woboje słuša hro-

madže, to zaso a zaso pytnych při swojim wopyće w Texasu w lońšim nowembru. "Wjetšina



● W parku Concordia College w stolicy Texasa, Austin, steji jako pomnik zwón serbskich wupućowarjow, lacy 1854 w Małym Wjelkowje

Missourijow w Texasu su "Serbja", mi něchtó praji. Wěste je, zo su Serbja džensa hišće cyle wusko ze swojej cyrkwu zwjazani.

Při swojich wopytach we wjacorych wosadach zetkach so časčišo z fararjemi ze serbskim mjenom. Tež jedyn potomnik Jana Kiliana, Victor Kilian, je farar w měsće Temple w Texasu. Docentow serbskeho pochada zetkaš w cyrkwinskej wysokej šuli w Austinje. We hłownym cyrkwinskim zarje-dže Missouri-synody w Austinje (podobny kaž naš krajno-cyrkwinski zarjad w Drježdžanach) namakaš syłu serbskich sobudžełaćerjow: Měrcina, Měrcinka, Wünschu,

Cocha... Samo prezident je serbskeho pochada: Kieschnick-Chěžnik.

Sym při swojim wopyće w Texasu mnoho potomnikow serbskich wupućowarjow we wšelakich kónčinach Texasa zeznała. Mjez nimi njebě žadyn, kiž njeby Missouriskej wosadže přisłušať. Wjetšina z nich skutkuje jara čile we wosadnym žiwjenju. Zo kóždu njedželu kemše wopytaju, je za nich samozrozumliwe. Wyše toho skutkowaše nimale kóždy jako lajk na někajke wašnje na dobro wosady: jako člon chóra, jako člon wosadneje rady, jako člon cyrkwinskeho muskeho abo žonskeho towarstwa, jako wučer w nježdelskej šuli atd.

### Missouriske kemše

Za čas swojeho přebywanja w Texasu wopytach tři kemše texaskich Missourijow: we wulkoměstomaj San Antonio a Houstonje a w serbskim sydlišću Serbinje. Wšudže běsamsny napohlad: Cyrkwje su poľne. W Serbinje přichadžeja wot 600 wosadnych přerěznje 400 kemši.

W městach wotměwaja nje-dželu dapođnja dwoje kemše. Mjez kemšemi je hodžina, kotraž je wěnowana nježdelskej šuli. Wjetšina kemšerjow-dorosćenych, młodostnych a džěci so na nježdelskej šuli wobdžěluje. Tu so wosadni w skupinach, kotrež lajkojo

nawjeduju, z prašenjemi wěry zaběraja. Kaž móžach dožiwić, nimale wšitcy chutnje sobu rozmyslowachu a diskutowachu.

Kemše same so wot našich chětro rozeznawaja. Zdžěla mějach začišć, zo su podobniše na katolske hač na ewangelske, hačrunjež so Missourijscy wuraznje jako lutherscy wobhla-

duja. Duchowni su před někak lětdžesatkomaj swój čorný talar zaměnili na pisanišu drastu ze stolu - podobnu na drastu katolskich duchownych pola nas. Na kemšach ma stajnje jedyn hólč službu, podobnje kaž ministranća. Kóždy kemšer ma na kemšach wotedać kartku ze swojim podpismom. Tak farar zhoni, što je prawidłownje přitomny.

## ST. PAUL LUTHERAN CHURCH

SERBIN, TEXAS

English Service  
Bible Class and Sunday School  
German Service

8:30 a.m. Every Sunday  
9:30 a.m. Every Sunday  
10:15 a.m. 2nd Sunday



● Hłowne twarjenje Concordia College w Austinje je pomjenowane po Janje Kilianu

### Wosadne žiwjenje

Nimo njedželskeje šule a kemšow knježi w Missourijskich wosadach tež wotdženja čite žiwjenje. Zetkawaja so wšelake cyrkwinske kruhi a towarstwa, zwučuja spěwanske a hudźbne chóry, wotměwaja so bibliske hodžiny.

Wulka wažnosć so pěstowanju zhromadnosće přicpěwa. We wjetšich wotstawkach so wosadni k zhromadnej jědži zetkawaja. We wulkej žurli, po-

dobnej na naše sportowe hale, su blida a stólcy zestajene. Při zastupje plaćiš swój přinošk a potom směš sej mjez wulkim poskitkom jědže wuběrać, što a kelko chceš: Zwjetša su wjacore ćopłe jědže a wjele, wjele tykančkow w poskitku. Jědže pripravili su do dalokeje měry wosadne žony, darmotnje wězo. Na tajkich hosćinach so zwjetša wjace stow ludźi wobdžěli. Po jědži móžeš so hišće z darmami zastarować:



● Twarjenje poboku Serbinskeje cyrkwy je konfesionalna šula. Wona ma tuchwilu 72 šulerjow. Serbske kemše přestachu w Serbinje w léće 1920. Němske kemše so tam džensa jónu měsacnje wotměwaja, wopytowane wot něhdže 20 starych ludźi



● Serbinska cyrkej, natwrjena 1870 pod fararjom Janom Kilianom

Žonjace kruhi poskićuja ručne džěla. Pjenježny wudobytk z hosćiny a předawanja słuša wosadze.

Hospodowanja wjacorych stow ludźi njeje zwjetša žadyn problem. Pak ma wosada swójsku konfesionalnu šulu, kotrejež rumnosće za to wužiwa, pak

sej wosada sama tajku žurlu natwari. Samo małe wosady z 200 do 300 wosadnymi sej tajki twar dowoleja. Pjenjezy za to darja wosadni, zdžěla wjacore tysacy dollarow na wosobu.

Pokročowanje slěduje w přichodnym čisle.

### Náše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Njezdašec. Hdy by po přičehnjenu pućowanskich ptačkow šło, by hižo kónc zymy było. Při slónčnym wjedrje hižo škowrončki swój chwalobny kěrluš k njebjesam žorla. Runje tak nas škórcy ze swojim lubostnym filolenjom zařidzenju pónđzela přeni króć lětsa zwjeselichu. Náše wutrobne žadanje je, zo nam njeby zymne wjedro tychle pjerjaty ch spěwarjow zaso wotehnało a zo ci njebychu prawo měli, kotřiž wěšća, zo zyma, kotraž je so štwórk zaso wróciła, hač do 13. měrca wutraje.

SN, februar 1893

### Naši čitarjo pisaja

#### Waženi přečeljo, bratřa a sotry,

... Kaž kóžda cyrkej tak njewoberidže so tež Bratrowska jednota bjez financneje podpěry swojich člonow. Džakujemy so Wam mnohim za dary a přinoški. Wjeselinas, zo so na wosadu prawidlownje dopominaće tež w tutech časach, hdyž dyrbi kóždy z nas jara ličić. Lětsa smy wotešli wot póstowych službow nic jenož z přičin podróšenja, ale nam budže lubšo, so z Wami wosobinsce zetkać a to najhusćišo na kemšach, hdžež móžeće swój přinošk do rukow našich hospodarjow přepodać.

W našich čezkich poměrach pomhaja nam jara naši wukrajni přečeljo z pjenježnymi darami, a wěrimy, zo

tež Wy nam popomhaće. Napominamy předewzačelow, kotřiž bychu jako sponzorjo zwólniwi byli přinošować a wužiwać móžnosć, wotpisać wot swojich dawkow na dobro Bratrowskeje wosady. Chcemy t.m.j. Złotu knihu wosadnych a přečelow našeje wosady založić a tam zapisać za přichodne časy mj.dr. Waše dary nad 100 Kč. Jara wjeseli nas wotkazanje njeboheje sotry Vedraloweje ze Semilow, kotraž je našeje wosadze 10 000 Kč wotkazala. Z džakownosću na nju spominamy a so zawostajenym za přepodaće džakujemy. Na tele wašnje lutujemy na generalnu reparaturu třěchi w hódnoće 1500000 Kč.

Namołwjamy Was, zachowajće swěru wěrje našich wótcow a maćerjow w cyrkwi biskopa Jana Amosa Komenskeho, kotraž chce Wam wšěm služić.

Za radu staršich Miroslav Hloušek, farar Bratrowskeje jednoty w Železnym Brodže

#### Česćeny knježe duchowny!

Dowolam sebi připóstać Wam tekst z namjetom, jón w Pomhaj Bóh, ale tež w druhich serbskich časopisach wozjewić.

Při tutej składnosći džakuju so wutrobnje, zo so dopominaće a mi Waš časopis sćeleće, kotryž po přečitanju druhim Polakam dale dawam. Wam zohnowane hody a wšitko dobre w léce 1993.

Z česćownosću strowi prof. dr. hab. Krzysztof Mazurski

### Powěsće

**Bukecy.** Dnja 26.12.1992, drugi džen hodow, zemrě we wysokej starobje 89 lět naš serbski bratr a swěrný křesćan Herman Šořta, krawcki mišter z Mješic.

Wón a jeho mandželska, kotraž je hižo před 11 lětami zemrěła, staj so stajnje zahoriće za serbstwo zasadžiloj. Bratr Šořta je był tež sobustaw Sokoła. Wón so hač do wysokej staroby rady na serbskich kemšach, serbskich zhrmadžiznach a předstajenjach wobdžěli. Wjeseleše so na serbske ewangelske kublanje, cyrkwinske dny a na jězby ze serbskim busom. Wobzarowaše jara, zo w poslednim času wjac z bydlenja njemóžeše. Wón pak so stajnje zwjeseli, hdyž jemu "Pomhaj Bóh" přinjesech a potom hodžinku na bjesadze wostach. Přejemy jemu wěcny wotpočink. H.B.

### Mjeńšina w diasporje

Ewangelska cyrkej Augsburgskeho wuznaća je w Pólskej cyrkej w diasporje. Jeje rozbrojenosć w katolskim wobswěće je widžomne znamjo. Wona je do šěsć diecezow džělena, kotrež biskopja nawjeduju. Jich powołanski čas je na džesać lět wobmjezowany. Tuta cyrkej ma 122 wosadow, 139 předowarskich městnow, 106 duchownych, 13 katechetkow a 40 wučerjow za nabožinu.

Tuchwilu džěla zhrmadna komisija na nowym zakonju wo poměrje mjez statom a cyrkwu. Nadžijeja so, zo jón parlament hišće tute léto wozamkne.

Chceš-li zbožowny žiwi być, njehidž nikoho a přewostaj přichod Bohu.

Goethe

### Přeprašujemy

#### 7.2. - 3. njeđzela do póstneho časa

10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Michałskej (Albert)

10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Michałskej (Albert)

13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Albert)

#### 14.2. - 2. njeđzela do póstneho časa

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu

15.2. - pónđzela

9.30 hodž. kubłanski džen w Budyšinje na Hornčerskej

#### 21.2. - njeđzela do póstneho časa

8.30 hodž. kemše w Hrodžišću (Malink)

10.00 hodž. kemše w Barće (Malink)

#### 27.2. - sobota

14.00 hodž. wosadne popođnjo w Malešecach

#### 28.2. - 1. njeđzela w póstnym času

10.30 hodž. kemše w Spalach (Albert)

11.45 hodž. nutrnosć w rozhłosu

#### 7.3. - 2. njeđzela w póstnym času

10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michałskej (Albert)

w samsnym času Boža služba za džěci

13.30 hodž. kemše w Budestecach (Albert)

Financne položenje njeje hladajo na nowe hospodarske struktury lochke. Kóždy džělać wosadny płaći dobrowólny cyrkwinski přinošk, kiž měł jedyn procent dochodow wučinic. Jenož jedna ze šěsć diecezow je financielnje njewotwisna, wšitke druge dostawaja přiražki wot konsistorija. Wobnowjenja cyrkwinskich twarjenjow njeseju po zdžělenju biskopa Jana Szareka bjez financielneje pomocy z wukrajna móžne. IDL

### W Kaliningradže budže wusko

Wo rosćacej rumnostnej nuzy za ewangelsku wosadu w Kaliningradže rozprawja farar Kurt Beyer. Po jeho zdžělenju přiidže přeco wjac ludži z Kazachstana, Kirgiziskeje a z wójskeje wokoliny Moldawiskeje, zo bychu w prjedawšim Königsbergu nowu domiznu namakali. Po tym zo je Beyer před wjac hač lětom započal w Kaliningradže skutkować, su so tam nimale džesać wosadow založili; dalše wosady so po jeho podaćach hišće založa. IDL

**Pomhaj Bóh**, časopis ewangelskich Serbow. Rjadowa Konwent serbskich ewangelskich duchownych. - Ludowe nakładnistwo Domowina t.z.w.r., Sukelnska 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, O-8600 Budyšin, tel. 4 22 01. - Sadžba: Serbske Nowiny Budyšin, čišć: Serbska čišćernja t.z.w.r. w Budyšinje. - Wuchadźa jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 30 000 110, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 850 549 61